

ارزیابی اثر توسعه بانکداری الکترونیک بر پایه پولی و ضریب فزاینده نقدینگی کشور

عبدالناصر همتی*
مهدی قاسمی علی آبادی
مهرزاد ذاکری

چکیده

حجم نقدینگی و میزان رشد سالانه آن به‌عنوان یکی از چالش برانگیزترین جستارها اقتصادی که همواره مورد نظر محافل اقتصادی و بانکی کشور بوده، تحت تأثیر دو عامل پایه پولی و ضریب فزاینده نقدینگی قرار دارد. هر اندازه ضریب فزاینده نقدینگی بزرگ‌تر باشد، برای افزایش نقدینگی لازم در جامعه نیاز کمتری به افزایش پایه پولی وجود خواهد داشت. به این معنا که افزایش نقدینگی می‌تواند با کاهش آثار نامطلوب ناشی از گسترش پایه پولی همراه باشد. از جمله عوامل مؤثر در افزایش ضریب فزاینده نقدینگی، توسعه بانکداری الکترونیک و استفاده از پول الکترونیکی است. به‌طوری‌که با توسعه بانکداری الکترونیک و استفاده از پول الکترونیکی، تقاضا برای اسکناس کاهش یافته و می‌توان انتظار داشت که برای افزایش مقدار معینی نقدینگی، نیاز به افزایش پایه پولی کمتری وجود داشته باشد. پرسش اصلی مقاله این است که آیا در کشور ما ضریب فزاینده نقدینگی با رشد تجهیزات پرداخت الکترونیک افزایش یافته است؟ و آیا ارتباط معناداری بین این دو وجود دارد؟ آیا همراه با رشد کمی بسیار سریع تجهیزات پرداخت الکترونیک در طی سال‌های اخیر، نیاز به اسکناس در کشور کاهش یافته است؟ توصیه مقاله آن است که با توجه به رشد بسیار سریع ابزارهای بانکداری الکترونیک در کشور، لازم است بسترهای لازم برای افزایش تعداد کاربران بانکداری الکترونیک در کشور و استفاده از پول الکترونیکی فراهم شود. در این‌صورت می‌توان انتظار داشت که بخش چشمگیری از هزینه‌های انتشار و نگهداری اسکناس و ارائه خدمات بانکی در کشور کاهش یابد.

کلمات کلیدی: بانکداری الکترونیک، پول الکترونیک، ضریب فزاینده نقدینگی، پایه پولی، حجم پول در گردش.

طبقه‌بندی: JEL: E41، E42، E51، E52